

WIELKIE WYNAŁAZKI - KALENDARIUM

Starożytność - p.n.e. (BC – before Christ)

4000 p.n.e. pismo

3700 p.n.e. brąz (Mezopotamia)

3400 p.n.e. żelazo

3000 p.n.e. papirus (Egipt)

3000 p.n.e. szkło

3000 p.n.e. radło (Egipt, Mezopotamia)

2800 p.n.e. żarna do mielenia zboża

2700 p.n.e. zegar wodny

2600 p.n.e. ostry, miedziany skalpel chirurgiczny (Egipt)

2500 p.n.e. mydło (Mezopotamia)

2500 p.n.e. krzemienne wiertło dentystyczne

2000 p.n.e. piwo (Mezopotamia)

1500 p.n.e. klepsydra (Egipt)

1500 p.n.e. pilnik (Egipt)

1500 p.n.e. metalowe wędzidło końskie

1300 p.n.e. pergamin (Egipt)

1000 p.n.e. alfabet (Fenicja)

900 p.n.e. wieża obłącznicza (Asyria)

700 p.n.e. akwedukt (Mezopotamia)

700 p.n.e. częściowe protezy zębów - tzw. mostki (Etruria)

600 p.n.e. strzemię (Chiny)

500 p.n.e. świeca

500 p.n.e. kusza (Chiny)

480 p.n.e. drewniana proteza nogi (Grecja)

440 p.n.e. abakus (liczydło), prekursor maszyn liczących (Grecja)

IV wiek p.n.e. katapulta

400 p.n.e. żelazko do prasowania (Chiny)

III wiek p.n.e. wielokrążek (Archimedes, Grecja)

300 p.n.e. młyn wodny (Chiny)

280 p.n.e. latarnia morska (Faros, Egipt)

250 p.n.e. śruba Archimedesesa (Archimedes, Grecja)

200 p.n.e. koło wodne

140 p.n.e. bania Herona, turbina parowa (Heron, Grecja)

113 p.n.e. złote i srebrne igły do akupunktury (Chiny)

107 p.n.e. wiatrak

100 p.n.e. wydmuchiwanie naczyń szklanych - Syria

100 p.n.e. cement - Rzym

100 p.n.e. porcelana - Chiny

100 p.n.e. podkowa - Rzym

Nasza era - n.e.

105 papier - Cai Lun - Chiny

Wczesne średniowiecze

458 zero (Indie)

704 książka drukowana (Dharani Sutra, Korea)

724 zegar mechaniczny (Liang Lingzan, Chiny)

ok. 770 druk (Chiny)

ok. 800 długa łódź Wikingów

851 porcelana (czarki do picia herbaty, Chiny)

868 książka drukowana (Wang Jie, Chiny)

??? - IX wiek okulary (Emirat Kordoby)

900 destylacja alkoholu

??? X wiek trebusz (proca dźwigniowa) (Chiny)

969 karty do gry (Chiny)

983 śluza na kanale (Wielki Kanał Chiński)

XI i XII wiek

1044 proch czarny (Chiny)

1065 witraż (Augsburg, Niemcy)

1066 boje na wodzie (kanały rzeki Wezera, Niemcy)

1088 kompas magnetyczny (Chiny)

ok. 1100 ster rufowy (Chiny)

1103 fajerwerki (Chiny)

1120 dł. i szer. geograficzna w stopniach (°), min. (') i sek. (")

- Welcker z Malvern

1126 studnia artezyjska (wydrążona w Lillers, Francja)

1128 armata (Chiny)

1136 cyfry arabskie użyte w Europie

1157 latarnia morska (Meloria, Włochy)

XIII – XIV wiek

1300 kołowrotek

1326 bombardarda

1335 mechaniczny zegar wieżowy

1400 wielki piec hutniczy